

ДО 90-РІЧЧЯ ХНТУСГ. СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Напередодні війни назва нашого університету звучала так: Харківський інститут механізації соціалістичного землеробства. Всього в 1930-і роки він випустив близько 1000 інженерів-механіків для сільського господарства і 168 інженерів-педагогів для вищих навчальних закладів та різних курсів. Наприкінці 1930-х років інститут зміг надавати не лише якісну інженерну та технічну підготовку. Особлива увага в ньому приділялася підготовці військової та фізичній. До початку війни 1003 студенти здали нормативи протиповітряної і хімічної оборони, 309 студентів виконали нормативи ворошиловського стрільця, було підготовлено 148 інструкторів рукопашного бою, 103 стрілка ручних і станкових кулеметів, 25 інструкторів протиповітряної і хімічної оборони, 13 радистів короткохвильових радіостанцій, 2 танкових екіпажі.

Студенти інституту традиційно займали призові місця в районних і загальноміських змаганнях. Тут були хороші волейбольна та футбольна команди, команда стрілецьких видів спорту. Особливо популярними серед студентів та викладачів були лижні гонки, багатоденні лижні пробіги. Незабаром багатьом з них знання, вміння і навички, набуті в інституті, стали в нагоді в армії, в партизанських загонах і просто для виживання у важкі дні війни. Однак стрижнем, на який нанизувалися фізична підготовка і військові вміння, було політичне навчання студентів, яке виховувало в них патріотизм і готовність захищати Батьківщину.

Випускник інституту 1940 року генерал-майор Олексій Савелійович Пендак писав у своїх спогадах: «Я отримав у ХІМЕСГ достатні військові знання танкіста-інженера, які дозволили мені в Академії бронетанкових і механізованих військ швидко орієнтуватися в військових питаннях».

Генерал-майор Олексій Савелійович Пендак

З початком війни, вже 23-го і 24-го червня були видані перші накази директора інституту, пов'язані з мобілізацією: «У зв'язку з мобілізацією в РСЧА — ст. лаборанта кафедри експлуатації МТП Грінченка В. І., пом. директора інституту Кошельного І. Ф., студентів педагогічного відділення Горькавого Ф. і Хижного І., аспіранта кафедри с.-г. машин Синіцина, ст. лаборанта кафедри тракторів і автомобілів Юрковського, ст. лаборанта кафедри технології металів Кіхтенка, лаборанта кафедри ремонтної справи Гончара і керівника кафедри військової підготовки капітана Борисенка — вважати такими, що вибули з інституту».

Масова мобілізація студентів в армію почалася в липні 1941 року, коли були призвані 80 студентів V-го курсу, 10 – IV-го, 5 – III-го, 7-II-го і 7 – I-го. А в серпні 1941 року ще 30 студентів різних курсів були мобілізовані до Червоної армії. Всього до евакуації інституту в жовтні 1941 року на фронт пішли 204 студенти та викладачі. Мобілізовані були й більшість випускників (близько 90 осіб), які захистили дипломи в червні 1941 року. Їх, як і більшість п'ятикурсників ХІМЕСГ направляли до Москви, в Академію моторизації і механізації РСЧА ім. Сталіна, оскільки військова кафедра інституту готувала майбутніх командирів автобронетанкових частин.

39 мобілізованих в армію в червні – серпні 1941 року студентів, відповідно до Указу Верховної Ради СРСР, незабаром демобілізували як студентів старших курсів і повернули в інститут для продовження навчання. Більшість з них в останні місяці перед окупацією Харкова (вересень – жовтень 1941 року) були направлені на будівництво оборонних об'єктів. Частина відпущена в короткострокову відпустку за місцем проживання. Зрештою, більшість із них знову опинилися в діючій армії і повернулися на фронт.

Проф. Воронянський, відділ медіакомунікацій ХНТУСГ.